

دوشنبه 15 شهریور 1395 - 3 ذیحجه 1437 - 5 سپتامبر 2016

مرگ «علیرضا عضد الملک» نایب السلطنه، سیاستمدار و بزرگ خاندان قاجار...

* * 15 شهریور در گذر تاریخ

* مرگ «علیرضا عضد الملک» نایب السلطنه، سیاستمدار و بزرگ خاندان قاجار (1289 ش)
اشاره:

علیرضا عضدالملک، برادرزاده مهد علیا مادر ناصرالدین شاه قاجار، در حدود سال 1200 ش در تهران به دنیا آمد. وی پس از فراگیری تحصیلات مقدماتی وارد دربار محمدشاه قاجار گردید و پس از چند سال در زمان ناصرالدین شاه که پسر عمه‌اش بود، به وزارت عدلیه منصوب شد.

وی در وقایع تحریم تنباکو رابط بین شاه و عده‌ای از علما بود و تدریجاً جزو امنای دولت و رجال درجه اول محسوب می‌شد تا این که ایلخانی (بزرگ خاندان) قاجار گردید. عضدالملک، سالیانی در زمان سلطنت مظفرالدین شاه و محمد علی شاه، گوشه عزلت گزیده بود و غالباً در منازعات مملکتی به عنوان ریش سفید مداخله می‌کرد.

او پس از خلع محمدعلی شاه، چون احمدمیرزا سن قانونی نداشت، از طرف فاتحان تهران به عنوان نیابت سلطنت انتخاب شد و تا پایان عمر به مدت چهارده ماه در این مقام بود. او با تندروی‌های مشروطه‌خواهان که در روزهای نخستین فتح تهران انجام می‌گرفت موافقت نداشت و اعدام شیخ فضل الله نوری را به شدت مورد انتقاد قرار داد. از این رو سپهدار اعظم، صدراعظم مشروطه را معزول نمود و مستوفی الممالک را به آن سمت منصوب کرد. هر چند وی را مردی زاهد و پاک طینت گفته‌اند ولی علی رغم اندوختن ثروت فوق العاده، در نهایت خست و امساک زندگی می‌کرد و اهل بخشش نبود. علیرضا عضدالملک سرانجام در نیمه شهریور 1289 ش برابر 17 رمضان 1328 ق در حدود نود سالگی درگذشت و در مقبره ناصرالدین شاه در حرم عبدالعظیم مدفون شد.

* در انتخابات هیئت رئیسه مجلس سنا، مهندس شریف امامی به ریاست و دکتر سجادی و مسعودی به نیابت ریاست تعیین شدند (1350 ش)

* شهادت ده ها تن از مردم تهران بر اثر انفجار بمب در خیابان خیام توسط منافقین (1361 ش)
اشاره:

در حالی که جمهوری اسلامی ایران، در نبردی نابرابر مشغول دفاع از کیان اسلامی بود و برای عقب راندن دشمن بعث از خاک وطن، فرزندان را تقدیم اسلام می‌کرد، دشمنان داخلی و فریب خورده داخلی و عناصر منافق سعی در ایجاد رعب و وحشت در میان صفوف ملت قهرمان ایران داشتند. این افراد جاهل و کوردل برای خوش خدمتی به اربابان خارجی خود از هیچ جنایتی فروگذار نمی‌کردند و جان ملتی را که برایش شعار آزادی خواهی می‌دادند، به بازی می‌گرفتند. در یکی از این اعمال وحشیانه، عوامل خود فروخته آمریکا، در یک بمب گذاری در خیابان خیام تهران، بیش از صد نفر از مردم بی گناه کشته و زخمی شدند. در ساعت 20/19 دقیقه بعد از ظهر این روز، هنگامی که خیابان خیام و اطراف آن مملو از جمعیتی بود که در ایستگاه‌های اتوبوس صف کشیده بودند، بمبی که در زیر یک پل این خیابان کار گذاشته شده بود، منفجر شد و ده‌ها نفر زنده زنده در آتش سوختند و ده‌ها نفر دیگر نیز به شدت زخمی شدند. شدت این انفجار به حدی بود که شیشه‌های ادارات و منازل اطراف آن تا شعاع چند صد متر شکست و صدای آن تقریباً در تمام تهران شنیده شد.

در جریان این انفجار، یک اتوبوس دو طبقه نیز که در حال حرکت و مملو از جمعیت بود به آتش کشیده شد و تمام مسافران آن شهید و مجروح شدند. در محل انفجار بمب، گودالی به عمق 5/1 متر و با وسعت 25 متر مربع ایجاد شد.

* برگزاری کنگره بزرگداشت «محمدعلی حزین لاهیجی» شاعر و ادیب قرن دوازدهم (1375 ش)
اشاره:

محمدعلی بن ابوطالب متخلص به حزین و معروف به شیخ علی حزین در سال ۱۱۰۳ قمری در اصفهان زاده شد. او از نوادگان شیخ زاهد گیلانی است. از استادان حزین می‌توان به امیر سید حسین طالقانی اشاره کرد.

او از آخرین شاعران بزرگ سبک هندی بود. از آثار او می‌توان به تذکره شعرا، دیوان اشعار، صفیر دل و حدیقه ثانی در برابر حدیقه سنائی و تذکرات العاشقین در برابر لیلی و مجنون اشاره کرد. تذکره حزین لاهیجی با سبکی ساده و پخته به نگارش درآمده است.

حزین در کتاب تاریخ خود وضعیت اصفهان در زمان حمله افغان را شرح می‌دهد.

* به مناسبت هفتمین روز شهادت عباس آقا تبریزی قاتل اتابک، مراسم باشکوهی بر سر مزار او برگزار شد و عده زیادی از مردم

تهران در آنجا اجتماع نمودند. (1286ش)

اشاره:

در آن روز ابتدا بهاء الواعظین و سپس ملک المتکلمین سخنرانی های پرحرارتی ایراد کردند و به عباس آقا لقب منجی ایران دادند.

* علیرضا خان عضدالملک نائب السلطنه ایران در اثر کهولت پس از چند روز بیماری درگذشت (1289ش)

اشاره:

و در ایوان مقبره ناصرالدین شاه مدفون شد. به مناسبت مرگ نایب السلطنه یک روز تعطیل عمومی شد.

* قوای سالارالدوله به دولت آباد ملایر رسید. (1290ش)

اشاره:

امیرافخم حاکم ملایر پس از مختصر دفاعی شکست خورد و دویست کشته بر جای گذارد و مخازن اسلحه وی به دست سالارالدوله افتاد

* سالارالدوله سلطان آباد عراق را تصرف کرد و مبلغی از ثروتمندان و مشروطه خواهان جریمه گرفت (1290ش)

* ناصرالملک نایب السلطنه سابق با وصول تمام مطالبات خود راه اروپا را پیش گرفت. (1293ش)

* محمدرضا پهلوی (در زمان ولیعهدی) به وسیله یک کشتی جنگی متعلق به دولت شوروی بندر انزلی را به قصد سویس ترک کرد. (1310ش)

اشاره:

عبدالحسین تیمورتاش وزیر دربار و مؤدب الدوله نفیسی ولیعهد را همراهی می نمودند

* امام خمینی (ره) به مناسبت عید فطر برای مردم ایران پیامی فرستادند. (1357ش)

اشاره:

در این پیام فرمودند: عید بزرگ اسلامی را به ملت مسلمان و شجاع ایران تبریک

می گوئیم. عید فطر امسال عید حماسه و جنبش هرچه بیشتر تمام جناح های ملت ایران بود. ملت عظیم الشان ایران نهضت خود را ادامه داده و هرگز سستی به خود راه ندهید که نمی دهید. مطمئن باشید به امید خدا پیروزی و سرافرازی نزدیک است. پس از ماه مبارک رمضان گمان نشود که تکلیف الهی فرق کرده است. به حرفهای فریبنده شاه و دولت و طرفداران اندک آنان گوش ندهید که جز برای به دست آوردن فرصت شیطانی چیزی نیست.

* 3 ذی الحجه درگذرتاریخ

* ورود پیامبر اکرم (ص)

و اصحاب به مکه

در سفر حجة الوداع (10 ق)

اشاره:

پیامبر خدا (ص) پس از فراهم آوری تدارکات سفر و امکانات لازم، به همراه دختر گرامی اش حضرت فاطمه زهرا (س) و تمامی همسران خود، در 26 ذی قعدة و به قولی در 25 این ماه، از مدینه خارج شد. در این سفر روحانی و به یاد ماندنی، در حدود یکصد و چهار هزار و یکصد و بیست و چهار هزار نفر از مسلمانان شرکت نمودند.

آن حضرت ، ابودجانه را جانشین خود در مدینه قرار داد و در حالی که بیش از شصت قربانی همراه داشت ابتدا به منطقه ذوالحلیفه رفت و در مسجد شجره احرام بست و سپس به سوی مکه حرکت نمود.

حضرت علی (ع) نیز که به همراه یاران خویش به سوی مکه عازم شده بود، یکی از یارانش را جانشین خویش در سپاه تحت فرمانش گذاشت و زودتر از آنان، به سوی مکه حرکت کرد. بدین جهت، چند روز زودتر از یارانش به پیامبر (ص) ملحق شد.

حضرت علی (ع) در نزدیکی های شهر مکه معظمه، به پیامبر (ص) و سایر مسلمانان رسید و پیامبر (ص) با دیدن وی بسیار خرسند و خوشحال شد.

به هر روی پیامبر خدا (ص) به همراه بستگان نزدیک و اصحاب و یارانش جهت انجام حج و زیارت خانه خدا در آخرین سال حیات با برکت خویش از مدینه عازم مکه مکرمه شد که این سفر در تاریخ اسلام به سفر حجة الوداع معروف گردید.

* تولد «ابوریحان بیرونی» دانشمند شهیر مسلمان

(362 ق)

اشاره:

ابوریحان بیرونی، در شهر بیرون در حوالی خوارزم از شهرهای قدیم ایران متولد شد. وی از خردسالی به تحصیل علم و دانش،

علاقه نشان داد و آموختن را آغاز کرد. ابوریحان در نوجوانی موفق شد در محضر ریاضی‌دان و ستاره‌شناس بزرگ خوارزم، ابونصر خوارزمی، به تحصیل ریاضی و نجوم بپردازد. او در علم‌های نجوم، جغرافی، نجوم و ریاضیات سرآمد عصر خود بود. بیرونی در سفری به هند با علما و حکمای آن دیار ملاقات کرد و پس از آموختن زبان سانسکریت، اطلاعات لازم را در جهت تالیف کتاب خود به نام «ماللهند» به دست آورد. ابوریحان، تالیفات بسیاری نیز در نجوم، منطق و حکمت دارد که آثار او را بیش از یکصد و ده عنوان ذکر کرده‌اند. او در استفاده از مطالب و اطلاعات در آثارش، شیوه‌ای نقادانه و موشکافانه داشت. از این رو، آثار و نوشته‌های ابوریحان از معتبرترین منابع بررسی آثار پیشینیان و معاصرانش به شمار می‌آید. وی تا آخرین لحظات عمر از آموختن دست برنداشت. وفات ابوریحان در سال 440 ق در هفتاد و هشت سالگی در غزنه روی داد.

* تولد «خاقانی شروانی» شاعر بزرگ ایرانی (520 ق)

اشاره:

افضل الدین بدیل بن علی خاقانی شروانی، معروف به حسان العجم از بزرگ‌ترین شاعران قصیده گوی و از ارکان مسلم شعر فارسی به شمار می‌رود. وی نزد عمویش، کافی الدین عمر بن عثمان، و پسر عمش، وحیدالدین عثمان، علوم ادبی و حکمت را فرا گرفت و مدتی در خدمت ابوالعلاء گنجوی، دانشمند مشهور آن زمان، تلمذ کرد و به دامادی او درآمد. او سالیانی در خدمت منوچهر شروانشاه و پسرش بود و مدح ایشان می‌گفت. مرگ فرزند و حبس و دیگر مصایب بر او روی نمود و در اواخر عمر به عزلت نشست. قوت اندیشه و مهارت او در ترکیب الفاظ و خلق معانی، ابتکار مضامین جدید، استفاده از راه‌های خاص در توصیف و تشبیه و آوردن ردیف‌های مشکل از خواص شعری او محسوب می‌شوند. ترکیبات او غالباً با خیالات بدیع همراه و با استعارات و کنایات عجیب آمیخته است و معانی خاصی را که تا عهد او سابقه نداشته، در بردارد.

خاقانی بر اثر احاطه به غالب علوم و اطلاعات عهد خود و قدرت خارق العاده‌ای که در استفاده از آن اطلاعات در کلام داشته، توانسته است مضامین علمی بی‌سابقه در شعر ایجاد کند.

خاقانی در 595 ق در 75 سالگی در تبریز وفات یافت و در مقبرة الشعراي سرخاب

مدفون شد.

* رحلت آیت الله «شیخ حسین رشتی نجفی» از مراجع شیعه (1348 ق)

اشاره:

آیت الله شیخ حسین بن عبدالکریم رشتی نجفی کاظمی، فقیه، اصولی، متکلم و محدث، در نجف نزد حضرات آیات، علامه سیدمحمد کاظم طباطبایی یزدی و محقق خراسانی، فقه و اصول آموخت و بعد از استادان خود، مدرس بزرگی در حوزه شد. پس از مدتی راهی کاظمین گردید و مجلس درس خود را در آن شهر تشکیل داد. از این فقیه والامقام آثار چندی به یادگار مانده است که خلاصه الفقه و حاشیه بر کفایه از آن جمله‌اند. آیت‌الله شیخ حسین رشتی نجفی در کاظمین دیده از جهان فرو بست و در صحن مطهر امام کاظم و امام جواد (علیهم السلام) به خاک سپرده شد.

* رحلت «حاج ملامحمد هاشم خراسانی» فقیه و مورخ بزرگوار شیعه (1352 ق)

اشاره:

لامحمد هاشم خراسانی معروف به ثقة الاسلام در سال 1280 ق در مشهد به دنیا آمد.

پس از فرا گرفتن مقدمات علوم، رهسپار نجف اشرف گردید و در مدت دوازده سال از محضر عالمانی همچون آخوند خراسانی و سید اسماعیل صدر بهره‌مند شد. ملاهاشم خراسانی پس از بازگشت از نجف، به مشهد رفت و در حوزه‌ی درس آیت الله سیدعلی حائری یزدی شرکت جست و از آن پس به تحقیق و تالیف همت گمارد. آثار متعددی از ملامحمدهاشم خراسانی به جای مانده که مهم‌ترین آنها عبارتند از: منتخب التواریخ به فارسی در تاریخ معصومان و برخی از امامزادگان مدفون در ایران و نیز علمایی که در مشهد، هرات، اصفهان و شیراز به خاک سپرده شده‌اند؛ حسن العاقبة فی سعادة الخاتمة و نیز غایة الآمال فی حسن خواتیم الاعمال. سرانجام این عالم گرانقدر در سال 1352 ق برابر با 1313 ش در هفتاد و دو سالگی در مشهد به لقاءالله پیوست و در همان شهر به خاک سپرده شد.

* * 5 سپتامبر درگذر تاریخ

* مرگ «پیر لاکلو» ادیب و نویسنده برجسته فرانسوی (1803م)

* آغاز طغیان رودخانه بزرگ «هوانگ هو» در چین (1887م)

* امضای معاهده

«پورتسموت» و پایان جنگ بین روسیه و ژاپن (1905م)

* وقوع خونین‌ترین نبرد میان فرانسه و آلمان در جریان جنگ جهانی اول (1915م)

* مرگ «شارل پگی» نویسنده و ادیب فرانسوی (1941م)

* حمله به ورزشکاران اسرائیلی در المپیک مونیخ از سوی کماندوهای فلسطینی (1972م)

* گشایش مسجد بزرگ دارالبیضاء در کشور آفریقای مراکش (1993م)

* درگذشت «مادر ترزا» بانوی خدمت‌گزار بشریت (1997م)